

DOI:<http://dx.doi.org/10.31558/2307-2296.2019.1.6>

УДК 330.34

Олійник Л.В. к.е.н., доцент, Донецький національний університет імені Василя Стуса

РОЗВИТОК КОРПОРАТИВНОЇ СОЦІАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ В БАНКІВСЬКОМУ СЕКТОРІ УКРАЇНИ

В статті розглядаються особливості розвитку корпоративної соціальної відповідальності в банківському секторі України. Здійснено аналіз напрямів корпоративної соціальної відповідальності провідних банків України. Встановлено, що при виборі напрямків реалізації корпоративної соціальної відповідальності вагома частина банківських установ обирає декілька напрямків соціальної активності і залучають якомога більше ресурсів на реалізацію обраних соціальних програм. Обмеженість в напрямках корпоративної соціальної відповідальності негативно відбивається на гудвілі організації. Визначено, що АТ КБ «ПриватБанк» займає перше місце за різноманіттям обраних напрямків соціальної політики. Здійснено аналіз внутрішньої та зовнішньої складових корпоративної соціальної відповідальності АТ КБ «ПриватБанк». На основі бенчмаркінгу закордонних провідних організацій виявлено напрямки розвитку корпоративної соціальної відповідальності АТ КБ «ПриватБанк». Серед них розширення кордонів реалізації корпоративної соціальної відповідальності, запровадження інклюзивних новацій, реалізація довгострокових проектів замість короткострокових програм, фінансування екологічно чистих виробництв, опублікування соціальних звітів тощо.

Ключові слова: корпоративна соціальна відповідальність, банківський сектор, бенчмаркінг, банк, соціально відповідальний бізнес.

Рис. 1, Табл. 2, Літ. 7

Олейник Л.В.

РАЗВИТИЕ КОРПОРАТИВНОЙ СОЦИАЛЬНОЙ ОТВЕТСТВЕННОСТИ В БАНКОВСКОМ СЕКТОРЕ УКРАИНЫ

В статье рассматриваются особенности развития корпоративной социальной ответственности в банковском секторе Украины. Осуществлен анализ направлений корпоративной социальной ответственности ведущих банков Украины. Установлено, что при выборе направлений реализации корпоративной социальной ответственности значительная часть банковских учреждений выбирает несколько направлений социальной активности и привлекают как можно больше ресурсов на реализацию выбранных социальных программ. Ограниченность в направлениях корпоративной социальной ответственности негативно отражается на гудвиле организации. Определено, что АО КБ «ПриватБанк» занимает первое место по многообразию выбранных направлений социальной политики. Осуществлен анализ внутренней и внешней составляющих корпоративной социальной ответственности АО КБ «ПриватБанк». На основе бенчмаркинга иностранных ведущих организаций выявлены направления развития корпоративной социальной ответственности АО КБ «ПриватБанк». Среди них расширение границ реализации корпоративной социальной ответственности, введение инклюзивных новацій, реализация долгосрочных проектов вместо краткосрочных программ, финансирование экологически чистых производств, опубликованные социальных отчетов и тому подобное.

Ключевые слова: корпоративная социальная ответственность, банковский сектор, бенчмаркетинг, банк, социально ответственный бизнес.

Oliinyk L.

CORPORATE SOCIAL RESPONSIBILITY DEVELOPMENT IN THE BANKING SECTOR OF UKRAINE

The peculiarities of corporate social responsibility development in the banking sector of Ukraine is considered in the article. Corporate social responsibility areas of the leading Ukrainian banks are analyzed. It is established that a significant part of banking institutions selects several areas of social activity and attracts as many resources as possible for the implementation of selected social programs. Limited corporate social responsibility has a negative impact on goodwill. JSC CB PrivatBank is the first in the variety of selected areas of social policy. The analysis of internal and external components of corporate social responsibility of JSC CB PrivatBank is carried out. On the basis of benchmarking of foreign leading organizations, the directions of development of corporate social responsibility of JSC CB PrivatBank are revealed. They include expanding the boundaries of corporate social responsibility, introducing inclusive innovations, implementing long-term projects instead of short-term programs, financing cleaner industries, publishing social reports, and more.

Keywords: corporate social responsibility, banking sector, benchmarking, bank, socially responsible business.

Постановка проблеми. Орієнтація світового суспільства на соціальні потреби, зміщення цінностей споживача з вартості послуг на їх якість та виокремлення глобальних цілей сталого розвитку є підґрунтям для управління корпоративною соціальною відповідальністю на підприємствах. Банківський сектор є важливою складовою економіки країни, що співпрацює зі всіма категоріями населення. Залученість у взаємовідносини зі всіма групами громадян вимагає від установ задоволення їх соціальних потреб. Стан управління корпоративною соціальною відповідальністю у вітчизняному банківському просторі характеризується відсутністю механізмів та моделей управління корпоративною соціальною відповідальністю, відповідної законодавчої бази, низьким рівнем організації, одноразовістю соціальних ініціатив. Тому забезпечення якісного управління корпоративною соціальною відповідальністю на підприємствах банківського сектору є пріоритетним вектором розвитку України на сучасному етапі.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання щодо визначення, принципів, функцій, методів соціальної відповідальності розглянуто у роботах таких науковців: І.О. Ахновська, І.Ю. Беляєва, Н.А. Бочарова, Є.В. Коваленко, Л.В. Кулешова, Д.П. Фролов, А.А. Шулімова та інші. Забезпечення якісного управління соціальною відповідальністю на підприємствах потребує подальших досліджень міжнародної практики та її адаптації до вітчизняних умов з використанням принципів бенчмаркінгу.

Мета статті – проаналізувати сучасний стан корпоративної соціальної відповідальності в банківському секторі України та розробити пропозиції щодо її удосконалення з використанням бенчмаркінгового підходу.

Виклад основного матеріалу дослідження. Управління соціальною відповідальністю в банківському секторі знаходиться на початковому етапі з точки зору сприйнятливості суспільством. Банківські установи реалізують соціальну активність, але цільові аудиторії не завжди зацікавлені ознайомитись з соціальною відповідальністю підприємств, або самі установи не достатньо афішують свої успіхи в даному напрямку діяльності.

В рейтингу «50 провідних банків України» 2018 року перше місце отримав АТ «Ощадбанк», АТ КБ «ПриватБанк» на шостій позиції, АТ «Укрексімбанк» займає сьому сходинку рейтингу [1,2]. Проаналізуємо напрями корпоративної соціальної відповідальності в банківському секторі України на основі ТОП-10 банків (табл. 1).

Таблиця 1 – Напрямки корпоративної соціальної відповідальності в банківському секторі

№ з/п	Найменування банківської установи	Характеристика політики КСВ	Основні засоби реалізації
1	АТ «Ощадбанк»	Захист незахищених категорій населення	- інклюзивні відділення; - соціальні кредити; - допомога особам з вадами зору; - допомога співробітниками банку тяжкохворим дітям; - навчання у сфері фінансових послуг; - реконструкція та оновлення об'єктів тощо
2	АТ «Райффайзен Банк Аваль»	Багатоаспектна	- прозоре ведення бізнесу; - соціальний захист співробітників, аналіз задоволення роботою; - економія всіх видів ресурсів; - спонсорство, благодійництво в різних сферах; - формування екологічно свідомої поведінки
3	АБ «Укргазбанк»	Еконапрям	- ековідділення, екокредити, випуск екологічно чистих платіжних карток; - фінансування енергозберігаючих проєктів
4	АТ «Альфа-Банк»	Допомога дітям-сиротам та тяжкохворим дітям	- корпоративне волонтерство
5	АТ «Укрсиббанк»	Класична	- створення інклюзивних робочих місць; - розвиток персоналу; - дотримання прав людини та уникнення дискримінації; - підтримка низько вуглецевої економіки; - збереження культурної спадщини
6	АТ КБ «ПриватБанк»	Багатоаспектна	- комфортні умови праці; - працевлаштування інвалідів; - фінансова грамотність персоналу та населення; - зменшення паперового документообігу; - екологічна технологія інкасації; - благодійний фонд
7	АТ «Укресімбанк»	Допомога медичним закладам та тяжкохворим дітям	- програма "Разом за життя"; - платіжна карта з відрахуванням у благодійний фонд при кожній транзакції; - досягнення високого рівня корпоративної культури; - підтримка енергозберігаючих технологій
8	ПАТ «Пумб»	Багатоаспектна	- здоров'я та безпека співробітників; - благополуччя та розвиток співробітників; - розвиток місцевих спільнот; - довкілля та енергоефективність; - взаємодія з зацікавленими сторонами; - корпоративне волонтерство; - якість продукції та послуг; - бізнес-етика
9	ПАТ «Креді Агріколь Банк»	Багатоаспектна	- розвиток людського капіталу; - пільгові умови надання банківських послуг співробітникам банку; - щомісячний день донора; - благодійна допомога неприбутковим установам, дитячим будинкам; - підтримка сектору енергоефективності; - спонсорство у сфері культури, навчання, ІТ-технологій, агробізнесу

При виборі напрямків реалізації корпоративної соціальної відповідальності вагома частина банківських установ обирає декілька напрямків соціальної активності і залучають якомога більше ресурсів на реалізацію обраних соціальних програм. Обмеженість в напрямках корпоративної соціальної відповідальності відбивається на гудвілі організації: зменшується рівень привабливості для шукачів роботи та довіра громадськості.

Аналіз корпоративної соціальної відповідальності провідних банківських установ України дозволяє виділити основні її напрями:

- захист незахищених категорій населення (особи з інвалідністю та вадами, постраждалі внаслідок проведення антитерористичної операції, тимчасово переміщені особи, діти-сироти, тяжкохворі діти і дорослі та інші категорії населення);
- екологічний напрям роботи (використання енергоощадних приладів, економія всіх видів ресурсів, підтримання низько вуглецевої економіки, екокредитування, випуск екологічно чистих платіжних карток тощо);
- розвиток персоналу та підвищення рівня комфорту робочого місця та соціального захисту працівників, працевлаштування осіб з інвалідністю;
- корпоративне волонтерство, благодійництво та спонсорство.

Важливою складовою здійснення корпоративної соціальної відповідальності є щорічне звітування про соціальну роботу, що дозволяє найбільш лаконічно передати сутність соціальної політики та основні напрями роботи у сфері корпоративної соціальної відповідальності. Серед десяти провідних банків України тільки три щорічно звітують перед стейкхолдерами, а саме: АТ «Райффайзен Банк Аваль», АБ «Укргазбанк» та ПАТ «Креді Агріколь Банк». Як правило, соціальні звіти є складовою щорічного звіту та дозволяють проаналізувати всі напрями діяльності банківської установи. За консолідованим рейтингом реалізації корпоративної соціальної відповідальності більшість банків не підтвердили свого місця в рейтингу «50 провідних банків України». Єдина банківська установа, яка зайняла однакові позиції – АТ «Райффайзен Банк Аваль». Відповідність якості банківських послуг та широти напрямків соціальної відповідальності свідчить про вдале управління всіма аспектами діяльності установи.

За різноманітням обраних напрямків соціальної політики АТ КБ «ПриватБанк» займає перше місце, що характеризує корпоративну соціальну відповідальність банку як успішно реалізовану. Широта соціально направленої роботи проводиться без звітування перед громадськістю про конкретні заходи з реалізації політики корпоративної соціальної відповідальності, що є вагомим негативним моментом. Соціальний звіт є документом, що підтверджує факт проведеної соціальної роботи, який дозволяє сформулювати певний рівень довіри зі сторони стейкхолдерів, тому управління корпоративної соціальної відповідальності без соціального звіту є незавершеним процесом.

АТ КБ «ПриватБанк» позиціонує себе як соціально відповідальна установа. Усвідомлюючи важливість даного аспекту діяльності, банк постійно здійснює заходи щодо укріплення своєї соціальної позиції. Імплементация соціальної відповідальності у діяльність банківської установи відбувається як у внутрішнє, так і зовнішнє середовище. Управління корпоративною соціальною відповідальністю в АТ КБ «ПриватБанк» відрізняється багатогранністю та широтою напрямків діяльності (рис. 1).

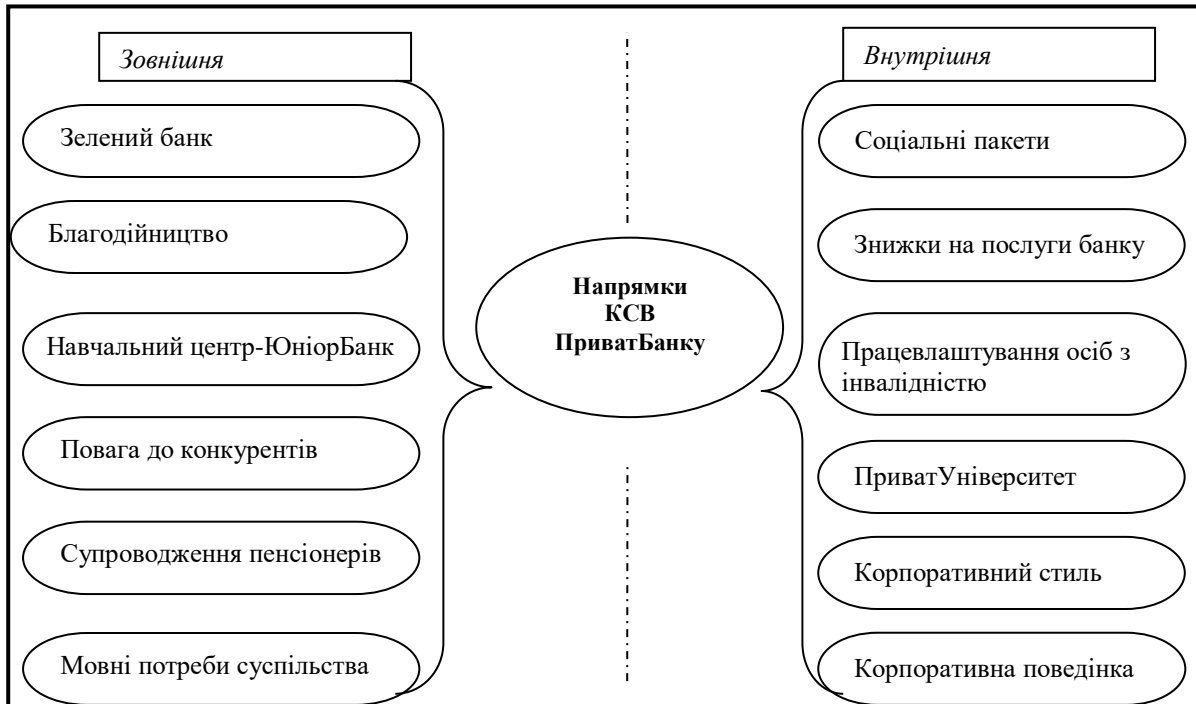

Рисунок 1 - Напрямки КСВ у АТ КБ «ПриватБанк»

Важливу увагу у внутрішній складовій корпоративної соціальної відповідальності АТ КБ «ПриватБанк» приділяє корпоративній культурі та соціальному захисту своїх працівників. Статутом банку передбачено розділ присвячений праці та її оплаті і соціальним гарантіям. У розділі зазначена політика банку щодо встановлення додаткових премій, соціально-побутових пільг, що відрізняються від встановлених законодавством. На практиці працівникам банківської установи надаються знижки за наступними напрямками:

- путівки у дитячі табори;
- путівки до Азовського моря та у Карпати;
- екскурсії та тури вихідного дня;
- 15% знижки на путівки до санаторію «Трускавець»;
- 15% знижки на абонементи спортивного клубу «SportLife»;
- знижки на навчання в автошколі;
- надається акційна карта мережі «WOG»;
- пільги на кредитування житла та майна;
- знижки на послуги корпоративного зв'язку.

Не менш важливою складовою соціальної відповідальності банку є надання 50% знижки працівникам установи на оформлення пакетів страхування життя. В АТ КБ «ПриватБанк» працюють 4% осіб з інвалідністю, що свідчить про піклування про всі категорії населення зі сторони банківської установи. Організація не тільки працевлаштовує осіб з обмеженими можливостями, а й зробила можливим обслуговування таких клієнтів. Так, при наданні довідки МСЕК (медично-соціальної експертної комісії) і одночасному оформленні карти для соціальних виплат на картковий рахунок зараховується бонус у сумі 50 грн.

До обслуговування різних категорій клієнтів АТ КБ «ПриватБанк» відноситься однаково якісно та професійно. Після обслуговування обов'язково слідує дзвінок з банку, за допомогою якого можна оцінити якість надання банківських послуг.

Впроваджуючи особливу корпоративну поведінку та стиль, АТ КБ «ПриватБанк» формує корпоративну культуру. Як наслідок, кожен співробітник відчуває себе частиною підприємства та працює на його благо. Кодекс корпоративної етики чітко прописує стиль одягу персоналу та критерії, яким повинен відповідати співробітник банку. Таким чином, банк піклується водночас і про корпоративний дух, і про клієнтів банку.

Особливим напрямком корпоративної соціальної відповідальності в АТ КБ «ПриватБанк» є Приват Університет - «перший корпоративний університет, розрахований на 17 тис. осіб, співробітників ПриватБанку і його корпоративних клієнтів. Ще у 2001 році ПриватБанком була впроваджена унікальна для свого часу система дистанційного навчання, яка охопила 17 тис. співробітників банку. Пізніше керівництвом банку було прийнято рішення трансформувати систему навчання і надавати співробітникам не тільки інформацію, а поширювати досвід, надавати унікальні знання, навички, натхнення, які дозволили б розвивати унікальну корпоративну культуру банку [3]».

Для працевлаштування кваліфікованих працівників, АТ КБ «ПриватБанк» створив платформу навчання – система дистанційного навчання «Прометей». При проходженні стажування на будь-яку посаду особа вивчає відповідний теоретичний матеріал та виконує практичні завдання. Кожен день стажування закінчується перевіркою знань шляхом складання тестів. Вважається, що успішне проходження теоретичної і практичної частини стажування дозволяє більш якісно виконувати посадові обов'язки.

Навчання з платформою «Прометей» триває і в процесі роботи. Співробітники банку постійно вивчають зміни в наданні банківських послуг та роботі програмних комплексів. Мінімальна теоретична інформація, що надається банком, завжди закріплюється за допомогою тестів.

В процесі вивчення особливостей посадових обов'язків відбувається знайомство з корпоративними цілями, стратегією та іншими напрямками діяльності банку. Так, в процесі підготовки фахівця навіюється і корпоративна культура установи. Особливістю постановки цілей та принципів роботи є вживання займеннику «ми», а не «банк», що впливає на високий рівень корпоративної культури та бажання банку об'єднати себе зі співробітниками в єдине ціле.

Розвиток корпоративної соціальної відповідальності дозволив АТ КБ «ПриватБанк» у 2017 році увійти «до топ-20 «Рейтингу роботодавців України» за результатами рейтингу міжнародного кадрового порталу HeadHunter Україна. Під час розрахунку рейтингу враховувались оцінки як шукачів, так і експертів ринку праці, а саме дослідження містило в собі декілька хвиль опитування. У ході опитування визначали, як українці обирають для себе роботодавців і які компанії вважають найпривабливішими та такими, що найбільше піклуються про працівників.

Управління зовнішньою складовою корпоративної соціальної відповідальності полягає у розвитку шести напрямків:

1) АТ КБ «ПриватБанк» позиціонує себе як «Зелений банк», тобто організація, що піклується про зовнішнє середовище. З метою реалізації такої політики, установа використовує у рази менше паперу, ніж інші банки. Шляхом впровадження електронної системи документообігу заощаджено майже 500 тон паперу. В банкоматах та терміналах банку перед тим, як друкувати чек або квитанцію установа закликає зберегти навколишнє середовище і відмовитись від паперового підтвердження здійсненої операції. Ще одним напрямком збереження середовища є використання інкасації, що відбувається із використанням екологічних технологій. Також, у 2012 році АТ КБ «ПриватБанк» почав використовувати екологічну процедуру знищення свинцевих пломб, що використовуються в процесі інкасації. Для підтримки чистоти навколишнього середовища банківська

установа організує суботники, із закликом усіх охочих долучитися до заходу екологічного напрямку.

2) АТ КБ «ПриватБанк» займається благодійництвом. В рамках благодійних проектів підтримуються діти-сироти, онкохворі, здійснюється підтримка української армії тощо. Фонд «Допомагати просто!» має свій офіційний сайт із зазначенням напрямків збору коштів. Метою створення фонду стало здійснення благодійної діяльності в інтересах суспільства, окремих груп, категорій осіб, які потребують піклування, захисту; надання моральної, матеріальної та фінансової підтримки фізичним та юридичним особам; сприяння розвитку освіти та культури. Для цього залучаються ЗМІ, підприємства, установи, заклади, населення, українська діаспора. Місія фонду «Допомагати просто!» – надання простого доступу до благодійності кожному громадянину країни, підвищення рівня освіти та сприяння соціально-економічному розвитку [4].

Основними напрямками роботи благодійного фонду у 2018 році стали:

- підтримка хворих дітей;
- підтримка армії та поранених під час проведення АТО;
- підтримка постраждалих внаслідок ДТП.

На офіційному сайті зазначено, що з початку функціонування благодійного фонду було зібрано кошти у сумі близько 98 млн грн. Перевагою даного фонду є його доступність, адже кожен клієнт АТ КБ «ПриватБанк» може пожертвувати суму коштів через касу, банкомат, термінал або онлайн банкінг «Приват 24».

3) Навчальний центр «ЮніорБанк» є ще одним напрямком розвитку суспільства. Якщо «Приват Університет» направлений на підвищення рівня освіти та кваліфікації співробітників банку, то «ЮніорБанк» - на створення певного рівня фінансової грамотності суспільства. В процесі навчання школярі можуть отримати знання з програмування та фінансових питань доступними та зрозумілими для цієї категорії населення способами. Для розвитку та навчання підприємницького сектору економіки проводяться бізнес-семінари.

4) Корпоративна культура банку відбивається на соціальній відповідальності перед конкурентами. Так, АТ КБ «ПриватБанк» в процесі працевлаштування співробітників навчає їх поважливого ставлення до конкурентів. Оскільки, конкуренти є частиною суспільства, то відсутність агресії зі сторони банку є важливою складовою соціальної відповідальності перед працівниками в інших банках.

5) Особливе ставлення та соціально відповідальне відношення АТ КБ «ПриватБанк» має до пенсіонерів. Якість обслуговування довгий час залишається на високому рівні. Так, при надходженні коштів на пенсійний проект вони зразу зараховуються на карткові рахунки, що дозволяє без затримки отримувати пенсію. Безкоштовне обслуговування соціальних карток та безвідсоткове зняття готівки в банкоматах є значною перевагою для даної категорії населення. Впровадження соціальної відповідальності перед пенсіонерами дозволила стати банку улюбленцем серед осіб, що отримують пенсійне забезпечення. На сьогодні, майже третина пенсіонерів користуються послугами АТ КБ «ПриватБанк».

6) Особливістю соціальної відповідальності АТ КБ «ПриватБанк» є соціальна уважність до потреб україномовного населення держави. Інтерфейс інтернет-банку «Приват24» спочатку був доступний тільки російською мовою, що призвело до невдоволення певної частки клієнтів. Зауваження до роботи сайту мотивували банк підтримати настрої населення і забезпечити переклад, у співпраці з клієнтами, на українську мову. Подібний зворотній зв'язок свідчить про високий рівень роботи з клієнтами та врахування їх потреб.

Соціальна відповідальність АТ КБ «ПриватБанк» полягає і в підтриманні рівня довіри у клієнтів та населення. Як для банку, це найголовніша і відповідальніша місія корпоративної соціальної відповідальності, яка апріорі повинна реалізовуватись. ПриватБанк – найбільший учасник Фонду гарантування вкладів з моменту його заснування. Фонд гарантування вкладів регулярно довіряє ПриватБанку проводити виплати компенсацій вкладникам, як найнадійнішому банку [5].

Про відповідальне збереження депозитів в АТ КБ «ПриватБанк» свідчить рейтинг 2017 року «ТОП -15 надійних банківських депозитів» в якому установа займає 8 місце, обійшовши системно важливі банки на 2018 рік АТ «Укрексімбанк» та АТ «Ощадбанк» [2].

В банківському секторі найкращими кроками реалізація корпоративної соціальної відповідальності в АТ КБ «ПриватБанк» є створення інклюзивних відділень, які дозволяють обслуговувати всі категорії громадян і знизити рівень нерівності між особами з інвалідністю та без. Уникнення даного виду дискримінації забезпечить виконання мети №10 «Зниження нерівності» Стратегії сталого розвитку, яка прийнята у 2015 році Організацією Об'єднаних Націй (ССР ООН). В дану стратегію включено 17 цілей, які до 2030 року мають забезпечити виконання місії даної стратегії «не залишити нікого». Серед цілей розвитку найбільш популярними в політиці корпоративної соціальної відповідальності стали: гендерна рівність, доступна та чиста енергія, добре здоров'я та добробут, гідна робота та економічний зріст [6].

Еталоном управління та розвитку корпоративної соціальної відповідальності є закордонні організації, які реалізують нові ідеї корпоративної соціальної відповідальності, широко розповсюджують інформацію про здійснені заходи та підтримують цілі сталого розвитку ініційовані міжнародними організаціями. Завдяки наявності в кожній організації підрозділу, що займається соціальною відповідальністю, закордонні підприємства формують довгострокову стратегію розвитку корпоративної соціальної відповідальності на відмінну від вітчизняних разових програм та проектів. Глибина аналізу власної корпоративної соціальної відповідальності та доступність інформації на офіційних сайтах дозволяють використовувати досвід закордонних підприємств в практиці АТ КБ «ПриватБанк».

Бенчмаркінг закордонних провідних організацій дозволяє виявити напрямки розвитку АТ КБ «ПриватБанк» у сфері КСВ (табл. 2).

З досвіду американських банків в напрямку корпоративної соціальної відповідальності доцільно впровадити в АТ КБ «ПриватБанк» програми боротьби з голодом у світі (що відповідає цілі №2 ССР ООН) та допомоги постраждалим від стихійних лих. Подібну практику можна спостерігати і в японському банку Aozora Bank, де корпоративна відповідальність забезпечується шляхом надання особам відпустки для волонтерської діяльності. Підтримка гендерної рівності також є метою ООН, тому створення подібних проектів в банківській установі є актуальним питанням у сучасному світі.

Інклюзивність світу, робочих місць, обслуговування – широко обговорювані питання сьогодення. Доступ до банківських послуг має бути вільним, тому наслідуючи закордонний досвід, АТ КБ «ПриватБанк» може покращити обслуговування клієнтів з вадами зору та слуху за допомогою техніки, що розмовляє, технологій підсилювання голосу персоналу банку, програм, що перетворюють голос у текст і навпаки. Проходження тренінгів співробітниками з розуміння мови та поведінки людей з деменцією дозволить розширити коло клієнтів та досягти інклюзивності робочого простору.

Таблиця 2 – Напрямки розвитку корпоративної соціальної відповідальності для АТ КБ «ПриватБанк» на основі бенчмаркінгу закордонних банківських установ

Назва організації	Напрямки розвитку корпоративної соціальної відповідальності для АТ КБ «ПриватБанк»
Bank of America	боротьба з голодом, підтримка постраждалих від стихійних лих
	інклюзивні банкомати
	усунення гендерної дискримінації
Citybank	програм фінансування житла
	догляд за безпритульними тваринами
	перехід до відновлюваних джерел енергії
Deutsche Bank	баланс між роботою та сім'єю
	полегшення виходу на роботу з відпустки по догляду за дитиною
	боротьба з відмиванням коштів
	менеджмент фінансових злочинів
	проведення антикорупційної політики
	відповідальний маркетинг
	розширення кордонів КСВ
Berenberg	підтримка та нагородження соціально відповідальних установ
Commerzbank	підтримка здоров'я співробітників, управління стресами
	робота з політиками та академічними та дослідницькими установами
	зменшення викидів вуглекислого газу, відмова від одноразових стаканчиків
Aozora Bank	відпустки при бажанні здійснювати волонтерську діяльність
	сертифікація персоналу, який працює з особами з інвалідністю;
	системи перетворення мови на текст
	програми стажування студентів, залучення випускників
	робота вдома та мобільна робота
Sumitomo Mitsui Financial Group	екологічна освіта
Societe Generale	«зелені» облигації

Важливим напрямком японських і європейських банків є прагнення до створення балансу між роботою та особистим часом, особливо з сім'єю. Дозвіл на мобільність робочого місця, коригування графіку у разі хвороби близьких та інші заходи, що зберігають сімейні відносини є важливим фактором для отримання задоволення від умов роботи та уникнення стресів через страх втратити роботу. В Aozora Bank введено цифровий документообіг завдяки якому робота вдома може вирішувати всі необхідні питання. Підтримка осіб, що знаходяться у відпустці по догляду за дитиною, ще один якісний напрямок розвитку корпоративної соціальної відповідальності в АТ КБ «ПриватБанк».

Програми фінансування життя значно б полегшили квартирне питання сімей, що тільки стали осередком суспільства, і тих хто намагається придбати власне житло. Політика у сфері придбання житла є більше державною прерогативою, але збільшення суспільної цінності діяльності організації вимагає брати на себе відповідальність за розв'язання проблемних питань, що існують у національному просторі. Державний

статус банку може допомогти реалізації даного напрямку, адже установа підпорядкована Міністерству фінансів України.

Важливим напрямком роботи корпоративної соціальної відповідальності, який АТ КБ «ПриватБанк» може запозичити та імплементувати у власну діяльність, – програми боротьби з відмиванням коштів, управління фінансовими злочинами, та, особливо важлива, управління антикорупційною політикою. Дані напрямки роботи дозволяють зробити діяльність банку прозорою, відповідальною перед клієнтами з можливістю захистити клієнтські дані від фінансових злочинів. Для реалізації вищезазначених політик обов'язково мають створюватись відповідні відділи, або посади (на початковому етапі). Майже відсутність даних векторів роботи корпоративної соціальної відповідальності у вітчизняних банках дозволить завоювати прихильність стейкхолдерів.

Ознайомлення з ризиками від фінансових операцій, які пропонуються клієнтами, – особливості відповідального маркетингу. Впроваджуючи таку політику, клієнти будуть задоволені, що знають негативні та позитивні сторони обраного банківського продукту. Відповідно, лояльність та частота звернень в відповідальний та прозорий банк зростає.

Закордонні банки-лідери спонукають організації до ведення соціально відповідального бізнесу та відзначають таку діяльність щорічною премією. АТ КБ «ПриватБанк», впроваджуючи принципи корпоративної соціальної відповідальності, може оголошувати марафону соціальної відповідальності, конкурси для більш широко розповсюдження соціально активного бізнесу. Нагородою може бути кредитування на пільгових умовах або спеціальне обслуговування, грошові призи тощо. Для проведення подібних конкурсів інформація повинна бути розповсюджена, тому доцільно співпрацювати з засобами масової інформації не тільки для проведення власних заходів, а й звітування перед суспільством про проведену соціальну роботу.

Для скорочення термінів навчання молодих спеціалістів АТ КБ «ПриватБанк», на засадах японської моделі корпоративної соціальної відповідальності, може зацікавлювати майбутніх співробітників під час навчання в університетах та навчати їх під час проходження практики.

Здійснення нагляду за тваринами – політика корпоративної соціальної відповідальності, що не використовується в вітчизняних банках. Фінансування та допомога притулків для тварин є не розповсюдженим вектором розвитку корпоративної соціальної відповідальності, що значно підвищить рівень соціальної активності в очах громадськості.

Важливою складовою стратегії корпоративної соціальної відповідальності є екологічна компонента. Зміни у кліматі та планеті, що обіцяють не саме прекрасне майбутнє для людства, за умови продовження виробничої діяльності в сьогodнішніх обсягах та використанні не відновлюваних ресурсів є проблемою багатьох міжнародних організацій. Бенчмаркінгові засади дозволили визначити напрямки впровадження стратегії захисту навколишнього середовища, що використовуються закордонними банками та адаптувати їх досвід з метою застосування в політиці корпоративної соціальної відповідальності АТ КБ «ПриватБанк».

Відмова від фінансування підприємств, що виробляють невідновлювані джерела енергії, виробництва пальмової олії, відмова від використання одноразового посуду, екологічна освіта працівників шляхом постійного інформування про стан навколишнього середовища та розміщення популярних «зелених облігацій». Останній напрямок вперше впровадив французький банк Societe Generale. Надходження від емісії таких облігацій повністю націлено на захист навколишнього середовища. Для АТ КБ «ПриватБанк» це можливість використати досвід провідних банківських установ світу, адже «зелені облігації» з кожним днем стають все популярнішими.

Розширення кордонів корпоративної соціальної відповідальності - важливий фактор розвитку. Більшість установ з високим рівнем управління корпоративної соціальної відповідальності допомагають особам та групам осіб в інших державах, не обмежуючись національними кордонами. Бідність та голод й досі присутні в деяких країнах. Саме для таких держав продовольча або фінансова підтримка є фактором виживання. Повний нефінансовий звіт про проведену соціальну роботу також є нагально необхідним за критеріями міжнародних профільних організацій з корпоративної соціальної відповідальності та всебічного й повного її розвитку.

Висновки. Таким чином, соціально відповідальний бізнес в банківському секторі характеризується багатогранністю напрямків роботи. Банківські установи використовують здебільшого класичні напрямки корпоративної соціальної відповідальності: соціальний та екологічний, які в результаті розгалужуються різні види соціальної підтримки та роботи. Аналіз показав, що найбільші банки та найвпливовіші використовують декілька варіацій корпоративної соціальної відповідальності. Здійснюючи вплив на різні сторони життя суспільства, банківські установи або використовують розгалужену систему корпоративної соціальної відповідальності або вибирають один напрямок роботи і реалізують його в повному обсязі. Більш детальний аналіз управління корпоративною соціальною відповідальністю на прикладі АТ КБ «ПриватБанк» дозволив визначити, що КСВ розвивається як всередині організації, так і за її межами. Банк переслідує класичні напрямки корпоративної соціальної відповідальності (доброустрій співробітників та пільги на послуги банку, корпоративна культура, захист навколишнього середовища і благодійництво), а також вводить новітні - «Приват Університет» та навчальний центр «ЮніорБанк». Розвиток КСВ відбувається поступово, і всі проаналізовані напрямки КСВ впроваджували не за один рік, що свідчить про удосконалення управління соціальною відповідальністю. На основі аналізу закордонного досвіду визначено можливі напрямки розвитку корпоративної соціальної відповідальності в АТ КБ «ПриватБанк» - розширення кордонів реалізації корпоративної соціальної відповідальності, запровадження інклюзивних новацій, реалізація довгострокових проектів замість короткострокових програм, фінансування екологічно чистих виробництв, опублікування соціальних звітів тощо.

Перспективи подальших досліджень полягають в розробці системи управління розвитком корпоративної соціальної відповідальності в банківському секторі.

Література:

1. Національний банк укотре залишив незмінним перелік системно важливих банків URL: <http://plus.bankografo.com/banks/news/view/>
2. Державні банки знову в ТОП-15 надійних URL: <https://ukurier.gov.ua/uk/articles/>
3. ПриватБанк открывает первый в Украине корпоративный университет URL: <http://www.shkolahrm.ua/news/>
4. Всеукраїнський благодійний фонд «Допомагати просто!» URL: <https://blago.privatbank.ua/>
5. Безумовна гарантія вкладів та соціальна відповідальність ПриватБанку – тільки факти URL: <https://zik.ua/news/2015/03/02/>
6. Цілі Сталого Розвитку: Україна: національна доповідь. – Міністерство економічного розвитку і торгівлі України, 2017 URL: <http://un.org.ua/images/>
7. Колот А.М. Корпоративна соціальна відповідальність: еволюція та розвиток теоретичних поглядів. *Економічна теорія*. 2013. № 4. С. 5-26.